

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 105 115/99-2082
Signatura: bj5cs103.doc

Oblastní pracoviště č. 10
Okresní pracoviště Ústí nad Orlicí

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Letohrad, okres Ústí nad Orlicí, ul. Komenského 269, PSČ 561 51
Identifikátor ředitelství/IZO:	600 104 222/000 856 843
Ředitel školy:	Jaroslav Bartoš
Zřizovatel:	Město Letohrad, Městský úřad Letohrad, ul. Komenského, PSČ 561 51
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Ústí nad Orlicí
Termín inspekce:	17., 18. a 19. březen 1999
Inspektoři:	Ivan Havlík, PaedDr. Marta Hunalová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Školní řád, rozvrh hodin, třídní knihy hospitovaných tříd, hospitační záznamy.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Základní škola sídlí ve dvou spojených, zcela odlišných budovách. Ve starší budově probíhá postupná rekonstrukce interiéru (elektroinstalace, tělocvična).

Učebny druhého stupně jsou pro většinu předmětů zařízeny jako kmenové, polo odborné třídy. Pro výuku hudební výchovy, pracovního vyučování a cizích jazyků jsou zřízeny odborné učebny.

Žákovský nábytek je postupně obměňován nebo renovován. Renovace probíhá do značné míry vlastními silami školy. Postupně je obměňován i další školní nábytek, především úložné prostory pro učební pomůcky.

Pro výuku tělesné výchovy využívá škola vlastní tělocvičnu a tělocvičnu s hřištěm místní sportovní organizace.

Vyučování praktických činností je zabezpečeno rozsáhlým školním pozemkem se skleníkem, pařeništi, ovocným sadem, volnou ornou půdou a dalšími součástmi. Postupně je vybavována školní dílna.

Velmi dobře je škola vybavena audiovizuálními pomůckami. V deseti třídách je k dispozici video. Počítačová učebna je kromě výuky informatiky využívána i v dalších předmětech. Pro většinu předmětů má škola výukové programy. Další audiovizuální prostředky jsou umístěny v odborných a poloodborných učebnách v závislosti na charakteru předmětu a potřebě jejich využívání.

Na dobré úrovni je i vybavení většiny předmětů učebními pomůckami. Do jejich nákupu a do nákupu učebnic jsou každoročně vkládány nemalé prostředky.

V naprosté většině učeben jsou umístěny transparentní pomůcky, které umožňují prodlouženou expozici učiva a rozšiřují učivo pro zvláště nadané jedince. Většina těchto pomůcek je prací pedagogů.

Nedostatkem materiálně technického vybavení je rozdíl mezi starší a novější budovou. Projevuje se to dnes již nevyhovující vnitřní dispozicí místností nebo dnes již zřídka zaznamenávaným faktem, že v učebnách není zavedena voda.

Materiálně technické podmínky školy jsou průměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Školní řád formuluje zcela jasná pravidla, jejichž zachovávání má vést k bezpečnosti práce, její hygieně a k udržení pořádku.

Rozvrh hodin je sestaven s dodržением právních i pedagogických zásad.

Sociální zařízení je na dobré úrovni i ve staré části školy.

Dispozice šaten umožňuje oddělení znečišťované a čisté části.

Osvětlení učeben je rekonstruováno.

Škola zabezpečuje prostřednictvím školní jídelny pitný režim žáků. Kromě toho je ve škole instalován automat na balené nápoje.

Psychohygienické podmínky byly dodržovány i v naprosté většině hospitovaných hodin.

Řada učeben je upravena tak, že se v nich kombinuje účelnost s estetickým působením. Tento fakt je zřetelnější ve třídách prvního stupně. Hygieně napomáhá i instalace bezprašných tabulí v řadě tříd.

Negativním zjištěním je markantní rozdíl v estetickém působení interiéru novější a starší budovy a již zmíněný chybějící rozvod vody do jednotlivých učeben.

Psychohygienické podmínky školy jsou průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Naprostá většina pracovníků školy splňuje podmínky pedagogické způsobilosti. Bez ní vyučují celý svůj úvazek tři pedagogové na prvním stupni. Pedagogickou způsobilost nemají rovněž dva pedagogové, kteří vyučují cizí jazyk na druhém stupni. Část úvazku bez pedagogické způsobilosti plní i učitelé druhého stupně, kteří některé své hodiny vyučují na prvním stupni.

Na dobré úrovni je odborná způsobilost vyučujících. Bez ní je vyučován cizí jazyk, zeměpis a hudební výchova.

Popsaná negativa jsou dnes běžná na všech školách a vyplývají ze změn v míře přímé vyučovací povinnosti, z celkové týdenní dotace vyučovacích hodin v jednotlivých třídách a z možností skladby odborné způsobilosti.

V nejbližší době neočekává vedení školy výraznější změny v personální struktuře.

Personální struktura má průměrnou úroveň.

4 Plnění učebních osnov

Škola se ve školním roce 1998/1999 řídí v první až sedmé třídě vzdělávacím programem č. j. 16 847/96-2 Základní škola a v osmé a deváté třídě učebním plánem č. j. 18 730/91-20.

Ve všech hospitovaných předmětech odpovídá rozsah a obsah učiva doporučením učebních osnov.

Učební osnovy jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň

(1.-4. třída)

Český jazyk

Všechny sledované hodiny se vyznačovaly dobrou úrovní. V úvodu hodin byli žáci seznámeni s tématem hodiny, motivační část navodila vhodnou pracovní atmosféru. Opakování učiva probíhalo zábavnou soutěživou formou, všichni žáci měli možnost uplatnění. Bylo procvičeno množství pravopisných jevů, žáci byli podněcováni k přemýšlení se zdůvodňováním svého tvrzení. Měli možnost vlastního vyjádření, vyučující u nich podporovali rozvoj slovní zásoby. Zajímavá náplň hodin s častým střídáním činností a zařazováním relaxačních částí přispívala k značné aktivitě žáků. Pokyny učitelů byly jasné, stále zaměstnání žáků vylučovalo projevy nekázně. Úroveň vzájemné komunikace se vyznačovala pozitivní atmosférou. Vyučující dbají na úpravu písemných prací. Bylo připomenuto správné sezení při psaní.

Hodiny byly hodnoceny jako nadprůměrné a spíše nadprůměrné.

Matematika

Dobře připravené hodiny měly klidnou pracovní atmosféru. V úvodu bylo zopakováno a procvičeno množství příkladů a úloh pro žáky zajímavou formou (barevné počítání, řetězce příkladů). Písnička s hudebním doprovodem učitelky přispěla k příjemnému klimatu hodiny. Jednotlivé činnosti na sebe logicky navazovaly, jejich střídání podněcovalo žáky k aktivnímu přístupu k výuce. Úlohy pro samostatnou práci žáků byly voleny diferencovaně, skupině slabších žáků se učitelka věnovala individuálně. Při všech činnostech bylo rozvíjeno logické myšlení žáků, bylo dbáno na správné vyjadřování. V hodinách byl patrný pozitivní vztah mezi učitelkami a žáky.

Hodiny byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

(5. třídy)

Matematika

V hodinách byly rozvíjeny vědomosti a dovednosti specifické pro předmět i obecné transdisciplinární vědomosti a dovednosti. Metodicky výborně připravené

a řízené vyučování se vyznačovalo pozitivní motivací, stálým opakováním základních neodvoditelných vědomostí a okamžitou zpětnou vazbou, která byla spojována se žákovským sebehodnocením. Kromě nezbytné míry pamětného učení byly využívány vyšší kognitivní úrovně, především porozumění, analýza, aplikace a hodnotící soudy. Žáci byli vedeni k samostatnosti. Vyučující žáky diferencovali podle schopností. V této souvislosti je významným zjištěním, že i slabším žákům byly úlohy připraveny tak, aby jim byl umožněn prožitek úspěchu. Ve vyučovacích metodách převažovaly problémové úlohy a postupy činnostního učení. Psychohygienické postupy byly kombinovány s integrací poznatků a činností jiných předmětů. Hodiny byly zakončeny pozitivním naladěním, které motivovalo žáky k příštím činnostem.

Vyučování matematiky mělo vynikající, příkladnou úroveň.

Přírodověda

Velmi zdařilá hodina měla dobrou metodickou stavbu. Úvodní část byla věnována seznámení s náplní hodiny a opakování učiva. Při individuálním zkoušení ostatní žáci v lavicích pracovali s nákresem v učebnici. Výklad nového učiva proběhl zajímavou formou pomocí názoru a zapojení žáků. Uplatnění názorných pomůcek při výuce přispělo k dobré fixaci látky. Věcné poznámky k probíranému tématu byly psány postupně, heslovitě s nákresem. Žáci byli zapojeni do výkladu, byli nuceni přemýšlet o vzájemných souvislostech. Učivo bylo výchovně využito - byla připomenuta správná životospráva. Závěr hodiny byl věnován shrnutí probraného učiva s promítáním. Přátelská úroveň komunikace učitele s žáky vytvářela příznivé klima ve třídě.

Vyučovací hodina byla hodnocena jako nadprůměrná.

2. stupeň

Český jazyk

Vyučovací hodiny byly zaměřeny na rozvoj specifických vědomostí. Základní neodvoditelné učivo bylo opakováno s nezbytnou četností. Metody a postupy, které byly pro opakování použity, snižovaly nebezpečí psychické únavy. Žáci řešili zadávané úlohy slovně i písemně. Po řešení následovala okamžitá zpětná vazba, spojená s hodnocením. Způsoby hodnocení posilovaly pozitivní motivaci k učení. V hodinách byla využívána i skupinová práce. Její zařazení plnilo kromě rozvoje vědomostí i další úkoly, především kultivaci komunikačních dovedností a schopností kooperace. Slovní zásoba byla rozvíjena i vysvětlováním významu méně frekventovaných slov a nácvikem čtení s porozuměním. Stejný účel plnila i zařazovaná mluvní cvičení, při kterých žáci formulovali své osobní prožitky. Tyto části hodin plnily i psychohygienické funkce a dotýkaly se i emotivních stránek osobnosti. V některých hodinách by bylo možné takové psychohygienické a relaxační postupy rozšířit.

Vyučovací hodiny byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné a nadprůměrné.

Matematika

Vyučování rozvíjelo matematické vědomosti. Četností úkonů byly tyto vědomosti fixovány a stávaly se dovednostmi. Metodická stavba hodin odpovídala doporučením vzdělávacího programu využíváním prvků činnostního učení. Úlohy byly často zadávány jako problémové. K jejich vyřešení žáci

používali aplikace vytvořených vědomostí. Při vyučování geometrie byla efektivně využita didaktická technika pro naplnění zásady názornosti při vyučování. Negativním zjištěním bylo, že zatímco v některých hodinách je uplatňována vnitřní diferenciací žáků podle jejich schopností, v jiných hodinách odpovídá tempo vyučování nadanějším jedincům. Žáci s pomalejším osobním tempem pak mají potíže s porozuměním učivu.

Hodiny matematiky byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné a průměrné.

Cizí jazyk

Všechny hospitované hodiny plnily specifické cíle jazykového vyučování. Žáci získávali vědomosti a dovednosti potřebné pro pasivní porozumění jazyku i pro jeho aktivní používání. V souladu s doporučeními bylo vyučování zaměřeno především na komunikační dovednosti, na převahu ústního projevu nad písemným. Mluvnická pravidla byla procvičována v souvislosti s komunikací. Činnosti způsoby vyučování aktivizovaly žáky a vedly k autodidaktickým postupům. Učení odpovídalo postupné řadě: slyšet, rozumět, mluvit, číst, psát. Individualita vyučujících se projevila v používání vyučovacích metod. Zatímco v nejpočetnější skupině převládalo individuální a kooperativní učení, v malé žákovské skupině převládalo vyučování frontální.

Vyučovací hodiny byly hodnoceny jako nadprůměrné a průměrné.

Občanská výchova

Vyučování občanské výchovy bylo zaměřeno na získání a upevnění vědomostí (obsah pojmů) a rozvoj osobních názorů a postojů. Vědomosti byly vytvářeny dialogickými metodami, výkladem a sdělením. K formulování a formování postojů byli žáci vedeni v diskusi a v drobné dramatizaci, při které přejímali role zákonodárců. Tato část hodiny rozvíjela kromě specifických cílů předmětu i obecné žákovské kompetence, především komunikační dovednosti. Vyučující zde správně nevystupovala jako agitátor, ale zpřístupňovala žákům fakta a organizovala postup diskuse problémovými otázkami a vedením k formulacím závěrů.

Hodina byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Zeměpis

Vyučovací hodiny byla důkladně připravena metodicky i materiálně. Žáci měli k dispozici četný mapový materiál. Do některých připravených map zanášeli požadované informace. Úroveň plnění úkolů byla okamžitě vyhodnocována. V části hodiny, ve které byly vytvářeny nové vědomosti, vedl vyučující žáky k chápání souvislostí mezi příčinami, podmínkami a důsledky. Vyučování plnilo adekvátní cíl, vytvořit základní přehled o světadílech, státech a oblastech. Hlubší znalosti získávají žáci o zcela zásadních jevech. Vyučování bylo vedeno tak, aby probouzelo zájem žáků o obsah předmětu a o vlastní obohacování získáváním informací i mimo školu. Rozšíření znalostí nad rámec základního učiva slouží i vystavované transparentní pomůcky.

Vyučovací hodina byla hodnocena jako nadprůměrná.

Přírodopis

Vyučování plnilo zásadní požadavek učebních osnov, seznámit žáky se systémem organismů, jejich charakteristikami, s vývojem organismů a s jejich vzájemnými vztahy, včetně vztahů k prostředí. Vyučující využíval činnostní formy učení. Názornost vyučování byla kromě běžných prostředků podporována i jeho vlastními diapozitivy. Poutavé vyprávění probouzelo zájem žáků o obsah předmětu. Diskutabilní je formální stránka záznamu na tabuli. Vyučování probíhalo v polo odborné učebně. Její postupné vybavování (ve kterém je žádoucí pokračovat), je typické pro celou školu.

Vyučovací hodina byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Dobré výsledky žáků jsou stěžejním cílem školy. Jejich dosahování podporuje řada aktivit. Škola má jako jedna z mála vypracován vnitřní klasifikační předpis. Podporovány a realizovány jsou aktivity, které směřují k rozvoji individuálních schopností a nadání. Tento rozvoj je vyjádřen nabídkou volitelných a nepovinných předmětů, které zahrnují vědomostní obory, estetické obory a praktické činnosti.

V době inspekce získala žákyně školy první místo v okresním kole olympiády z českého jazyka. Škola se pravidelně účastní řady dalších naukových soutěží, s výbornými výsledky například v matematice. Výborných výsledků dosahují žáci školy v řadě sportovních disciplín. Kvalitní pravidelná příprava přináší výsledky v košíkové. Nadstandardní jsou aktivity školy v ekologické výchově. Žáci v jejím rámci konají praktické činnosti s dlouhodobým efektem na úroveň prostředí města i na svůj vlastní vývoj.

Výsledky vyučování jsou spíše nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Základní škola Letohrad, ul. Komenského, pracuje v průměrných materiálně technických a personálních podmínkách. Průběh výchovně vzdělávacího procesu má však vyšší úroveň, hodnocenou jako spíše nadprůměrnou.

Zjištěná výrazná pozitiva:

- Kvalitní úroveň výuky ve sledovaných hodinách.
- Dobré vybavení učebnicemi, pracovními sešity a audiovizuálními technickými prostředky.
- Podpora kvality vyučování systémem polo odborných učeben.
- Dodržování psychohygienických pravidel ve většině vyučovacích hodin.

Zjištěná negativa:

- Výrazné rozdíly mezi úrovní interiérů novější a starší části školy.
- Nedodržování psychohygienických pravidel v některých hodinách.

Doporučení:

- Požadovat na účastnících blížícího se konkurzního řízení na místo ředitele školy rozpracování koncepce rozvoje školy především v oblasti materiálně technického, konkrétně prostorového zabezpečení.
- Zdokonalit systém polo odborných učeben jejich trvalým postupným vybavováním.

- Využít nadstandardní kapacitu školního pozemku nejen v rámci praktických činností, ale i pro posílení ekologické výchovy.
- Zvážit možnosti dalšího dělení žáků na skupiny při vyučování cizího jazyka ve třídách prvního stupně, ve kterých by měla být výuka výrazně individuální.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Ivan Havlík, v. r.

člen týmu PaedDr. Marta Hunalová, v. r.

V Ústí nad Orlicí, dne 26. března 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 29. 3. 1999

razítko

Podpis ředitele školy

Bartoš Jaroslav, v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	23. duben 1999	105 157/99-2082
Školský úřad:	23. duben 1999	Mgr. Vladislav Kučík, v. r.
Rada školy:		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
23. duben 1999		Ředitel školy neměl připomínky k inspekční zprávě.